

ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดค่าตอบแทนของผู้เสียหายในคดีอาญา¹

ภณ เตชะพกาพงษ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559) พบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายพิเศษที่บัญญัติขึ้นมา เพื่อให้ผู้เสียหายในคดีอาญา หรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด ในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น ผ่านความช่วยเหลือจากรัฐ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่ารัฐมีภารกิจที่จะต้องดูแลรักษาสวัสดิภาพของประชาชนของรัฐให้อยู่อย่างสงบสุข เมื่อรัฐทำหน้าที่บกพร่องรัฐจึงต้องรับผิดชอบในผลร้ายที่เกิดขึ้น ของแนวคิดรัฐสวัสดิการ อีกทั้งการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวยังเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้มีการรับรองสิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญาเอาไว้ตั้งแต่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปีพุทธศักราช 2540 เรื่อยมาจนถึงฉบับปีพุทธศักราช 2560 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ให้เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากลของนานาชาติอารยประเทศ คือแนวคิดตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 และปฏิญญาว่าด้วยหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการอำนวยความยุติธรรมแก่ผู้ได้รับความเสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 ที่ว่าเมื่อรัฐไม่สามารถคุ้มครองพลเมืองของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม รัฐจึงต้องให้การช่วยเหลือเยียวยาแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐนั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายโดยการจ่ายค่าตอบแทนเพื่อเยียวยาความเสียหายโดยรัฐ ตามหลักปฏิญญาสากลระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559) ของประเทศไทย พบว่ายังคงมีปัญหาย่อยหลายประการ สามารถสรุปดังนี้

ปัญหาการแรกคือปัญหาเกี่ยวกับการให้ความหมายของผู้เสียหายไว้อย่างแคบ การนิยามผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ใน มาตรา 3 ได้จำกัดความผู้เสียหายไว้แต่เพียงแต่ผู้เสียหายที่ไม่มีส่วนร่วมหรือมี

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายในการกำหนดค่าตอบแทนของผู้เสียหายในคดีอาญา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รติชัย รดทอง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และ รองศาสตราจารย์ พัฒนะ เรือนใจดี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา

ส่วนเกี่ยวข้องในการทำความผิด กล่าวคือจะต้องเป็นผู้เสียหาย โดยนิติบัญญัติ ดังนั้นแล้วผู้เสียหายหรือเหยื่อที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนจะต้องเป็นผู้บริสุทธิ์สะอาดปราศจากมลทินในคดีจริง ๆ เท่านั้น อันเป็นการตีความหมายของผู้เสียหายอย่างแคบ ทำให้ผู้เสียหายบางส่วนไม่สามารถได้รับการเยียวยาตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งแตกต่างกับการนิยามความหมายของผู้เสียหายที่ปรากฏในปฎิญาสาเกล้าด้วยหลักการพื้นฐานในการสร้างคุณธรรมให้แก่ผู้เสียหายจากอาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ ค.ศ. 1985 ซึ่งให้นิยามของผู้เสียหายจากอาชญากรรมไว้เพียง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายอาญา หรือกฎหมายที่บัญญัติให้การใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ถูกต้องเป็นความผิดทางอาญา โดยไม่ได้นำหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของผู้เสียหายมาใช้ สอดคล้องกับความหมายของผู้เสียหายตามหลักอาญาวิทยาที่หมายถึงบุคคลที่ได้รับความเสียหายทางด้านร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สิน หรือจิตใจ จากการประกอบอาชญากรรม

ปัญหาประการที่สองคือการเยียวยาผู้เสียหายนี้เข้าซ้อนกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายอันขอรับค่าตอบแทนได้ซึ่งระบุไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 นั้น ได้แก่ ความผิดอาญาลักษณะความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ซึ่งครอบคลุมไปถึงกรณีของการประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต ซึ่งเป็นอุบัติเหตุทางรถยนต์ อันจะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2551 อยู่เช่นเดียวกัน อีกทั้งการขอรับค่าตอบแทนหรือการรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายนั้นจะไม่ได้ตัดสิทธิในการที่ผู้เสียหายในคดีอาญาสามารถได้รับตามกฎหมายอื่น ดังนั้นแล้วผู้เสียหายที่ได้รับการเยียวยาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยังคงสามารถร้องขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้ได้อีกเป็นเหตุให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการเยียวยาแก้ไขปัญหาในเรื่องเดียวกัน วัตถุประสงค์เดียวกันถึงสองครั้ง เนื่องจากเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้มาจากงบประมาณของรัฐ และกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยที่มีหน้าที่จ่ายค่าทดแทนแก่ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ นั้นส่วนหนึ่งก็มีที่มาจากเงินทุนและเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ ประกอบกับจากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้มีการระบุข้อยกเว้นที่รัฐจะไม่จ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายไว้ในกรณีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ ยกเว้นกรณีที่ใช้รถยนต์ เป็นเครื่องมือในการทำความผิด

ปัญหาการไม่ได้มีการกำหนดค่าตอบแทนในกรณีผู้เสียหายทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะอย่างชัดเจน การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาตามกฎหมายของประเทศไทยไม่มีการระบุค่าตอบแทนที่

ผู้เสียหายในคดีอาญาได้รับบาดเจ็บจนถึงทุพพลภาพหรือสูญเสียอวัยวะไว้ มีเพียงเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนจากความเสียหายอื่นไว้เท่านั้น และสามารถจ่ายได้อีกเพียงไม่เกินห้าหมื่นบาท ทำให้การเยียวยาดังกล่าวไม่เพียงพอแก่การชดเชยให้ผู้ได้รับความเสียหาย ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมาตรการทางกฎหมายในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐของประเทศญี่ปุ่น จะพิจารณาการจ่ายเงินค่าชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาจากความเสียหายทางร่างกายที่ผู้เสียหายได้รับ ซึ่งได้แบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับจะได้รับอัตราการจ่ายค่าตอบแทนที่ไม่เท่ากัน ทำให้เป็นการสะดวกแก่คณะกรรมการในการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย รวมถึงทำให้ผู้เสียหายที่ได้รับบาดเจ็บอย่างร้ายแรงจนถึงทุพพลภาพได้รับการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความเสียหายที่ได้รับ หรือในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองแก่ผู้เสียหายเช่นเดียวกัน ก็ได้มีการกำหนดถึงอัตราค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายได้รับในกรณีที่ได้รับบาดเจ็บถึงทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะไว้ 6 กรณีแตกต่างกัน ทำให้การพิจารณาค่าชดเชยแก่ผู้ประสบภัยจากรถเป็นไปได้โดยง่ายและทำให้ผู้ประสบภัยได้รับการชดเชยอย่างเหมาะสม

และปัญหาทางทฤษฎีสิทธิขอรับค่าตอบแทนกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา มาตรา 6 ไม่ครอบคลุมไปถึงสามีภริยาที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมไปถึงกรณีของคู่รักเพศเดียวกัน เมื่อพิจารณามาตรการทางกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นเมื่อผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมเสียชีวิตโดยผู้กระทำความผิดทางอาญา บุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมที่ถูกฆ่าตายก็มีสิทธิในการได้รับการชดเชยความเสียหายจากรัฐ ซึ่งครอบครัวของผู้เสียชีวิตในที่นี้ ได้แก่ คู่สมรสของผู้เสียหาย หรือเหยื่ออาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นสามีภริยาที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือคู่สมรสที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือในกรณีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กรณีผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมถึงแก่ความตายจากการกระทำผิดอาญา ทายาทผู้ที่ต้องพึ่งพา หรืออยู่ในความอุปการะ หรืออยู่ในความดูแล หรืออยู่ในความอุปถัมภ์ของผู้เสียหาย สามารถขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายได้ตามกฎหมาย โดยผู้ที่สามารถยื่นคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย ได้แก่ คู่สมรส ผู้พิทักษ์ ผู้ปกครอง บุตร ญาติสายเลือดเดียวกัน สมาชิกในครอบครัวคนอื่น ๆ บุคคลอื่นที่ได้รับแต่งตั้งจากศาล แม้ว่าคู่สมรสที่สามารถยื่นขอรับค่าตอบแทนของสหรัฐอเมริกาจะหมายถึงสามีหรือภริยาตามกฎหมาย หรือคู่สมรสเพศเดียวกันที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น แต่กฎหมายก็ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวคนอื่น ๆ ซึ่งหมายความรวมถึงไปถึงสามี หรือภริยาที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมไปถึงคู่รักเพศเดียวกันที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส สามารถยื่นขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายได้

ดังนั้นแล้วเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา หรือเหยื่ออาชญากรรมตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อให้การนำ

งบประมาณของประเทศมาใช้ในการเยียวยาผลร้ายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาเป็นไปอย่างเหมาะสม ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. กรณีปัญหาในการกำหนดขอบเขตของนิยามศัพท์คำว่า “ผู้เสียหาย” ผู้ศึกษาเห็นว่าการนิยามความหมายของผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544(แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559) มาตรา 3 ควรนิยามให้ครอบคลุมถึงผู้เสียหายที่อาจมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด เพื่อให้ผู้เสียหายในกรณีดังกล่าวข้างต้นสามารถยื่นคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายได้ จึงสมควรแก้ไขความหมายของผู้เสียหายดังนี้

เดิม “ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น” แก้ไขเป็น

“ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกายหรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น”

แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าวก็ไม่จำเป็นที่จะจ่ายแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมดังกล่าวในเต็มอัตราเท่ากับที่จ่ายให้แก่ผู้เสียหายที่ไม่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิด โดยสมควรมอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการฯ เป็นผู้พิจารณาจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในอัตราที่ลดลงไปตามระดับความมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดของผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งสามารถพิจารณาแยกผู้เสียหายออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ 1.ผู้เสียหายที่บริสุทธิ์ คือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆกับการกระทำความผิด ควรที่จะได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้เต็มส่วน 2. ผู้เสียหายที่มีส่วนกระทำผิดเล็กน้อย หรือผู้เสียหายจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ สมควรได้รับค่าตอบแทนเป็นบางส่วน และอีกสี่ลักษณะคือ 3. ผู้เสียหายที่มีความผิดพ้องกับผู้กระทำความผิด หรือผู้เสียหายที่กระทำด้วยความสมัครใจ 4. ผู้เสียหายที่มีความผิดยิ่งกว่าผู้กระทำความผิด หรือผู้เสียหายที่ยั่วุให้อาชญากรประกอบอาชญากรรม 5.ผู้เสียหายที่มีความผิดมากที่สุด หรือผู้เสียหายที่กระทำความผิดโดยลำพัง และ 6. ผู้เสียหายในจินตนาการที่พยายามบิดเบือนพยานหลักฐานเพื่อใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือลงโทษผู้ต้องหา ไม่สมควรได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

2. กรณีปัญหาการกำหนดมาตรการเยียวยาผู้เสียหายซ้ำซ้อนกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถฯ ผู้ศึกษาเห็นว่าความผิดอาญาที่ผู้เสียหายมีสิทธิขอรับค่าตอบแทนซึ่งได้ระบุไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ในลักษณะ 10 หมวด 1 และ หมวด 2 สมควรที่จะได้รับการแก้ไขให้มีข้อความดังต่อไปนี้

ลักษณะ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด 1 ความผิดต่อชีวิต

มาตรา 288 ถึงมาตรา 294 ยกเว้นความผิดที่เกิดจากรถยนต์ เว้นแต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดใช้รถยนต์ เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

หมวด 2 ความผิดต่อร่างกาย

มาตรา 295 ถึงมาตรา 300 ยกเว้นความผิดที่เกิดจากรถยนต์ เว้นแต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดใช้รถยนต์ เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด

โดยได้มีการเพิ่มเติมข้อความว่า “ยกเว้นความผิดที่เกิดจากรถยนต์ เว้นแต่กรณีที่ผู้กระทำความผิดใช้รถยนต์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด หรือใช้รถผิดวัตถุประสงค์ตามปกติ” เพื่อแก้ไขปัญหาการเสียหายผู้เสียหายรายเดียวกันในกรณีเดียวกันถึงสองครั้ง และทำให้รัฐสามารถนำเงินงบประมาณดังกล่าวไปใช้เยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญา หรือเหยื่ออาชญากรรมรายอื่นได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง หรือนำไปพัฒนาประเทศในด้านอื่นๆ ต่อไป

3. กรณีปัญหาการกำหนดสิทธิในการรับค่าตอบแทนของผู้เสียหายทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะ ผู้ศึกษาเห็นว่าในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา สมควรที่จะแก้ไขให้คุ้มครองไปถึงค่าตอบแทนผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจนถึงขั้นทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะ โดยแก้ไขในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาข้อ 3 ใน (4) และ (5) ให้เพิ่มค่าตอบแทนความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาที่ได้รับบาดเจ็บจนถึงขั้นทุพพลภาพ หรือสูญเสียอวัยวะ โดยแบ่งความเสียหายออกเป็น 6 กรณี โดยแต่ละกรณีได้ค่าตอบแทนแตกต่างกัน โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

(4) ค่าตอบแทนกรณีได้รับความเสียหายต่อร่างกายจนสูญเสียอวัยวะหรือทุพพลภาพ

กรณีที่ 1 ทุพพลภาพอย่างถาวร ได้รับค่าตอบแทนสามหมื่นบาท

กรณีที่ 2 สูญเสียมือสองข้างตั้งแต่ข้อมือ หรือแขนสองข้าง หรือเท้าสองข้างตั้งแต่ข้อเท้า หรือขาสองข้าง หรือสายตาสองข้าง (ตาบอด) ได้รับค่าตอบแทนสามหมื่นบาท

กรณีที่ 3 สูญเสียมือหนึ่งข้างตั้งแต่ข้อมือ แขนหนึ่งข้าง เท้าหนึ่งข้างตั้งแต่ข้อเท้า ขาหนึ่งข้าง สายตาหนึ่งข้าง (ตาบอด) ตั้งแต่ 2 กรณีขึ้นไป ได้รับค่าตอบแทนสามหมื่นบาท

กรณีที่ 4 สูญเสียมือหนึ่งข้างตั้งแต่ข้อมือ หรือแขนหนึ่งข้าง หรือเท้าหนึ่งข้างตั้งแต่ข้อเท้า หรือขาหนึ่งข้าง หรือสายตาหนึ่งข้าง (ตาบอด) กรณีใดกรณีหนึ่ง ได้รับค่าตอบแทนสองหมื่นห้าพันบาท

กรณีที่ 5 ทุพพลภาพ เป็นใบ้หรือเสียความสามารถในการพูดหรือกลืนขาด สูญเสียอวัยวะสืบพันธุ์หรือความสามารถสืบพันธุ์ จิตพิการอย่างติดตัว หรือเสียอวัยวะอื่นใด ได้รับค่าตอบแทนสองหมื่นห้าพันบาท

กรณีที่ 6 สูญเสียนิ้วตั้งแต่ข้อนิ้วขึ้นไป ไม่นับนิ้วเดียวหรือหลายนิ้ว ได้รับค่าตอบแทนสองหมื่นบาท

(5) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นนอกจาก (1) (2) (3) (4) ให้จ่ายเงินเป็นจำนวนตามที่คณะกรรมการเดิมเห็นสมควร แต่ไม่เกินสามหมื่นบาท

ทั้งนี้เพื่อให้การพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในกรณีดังกล่าวอย่างเหมาะสม และผู้เสียหายได้รับการเยียวยาจนเต็มที่ควรได้รับเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตให้ใกล้เคียงกับสภาวะปกติที่สุดในอนาคตต่อไป

4. กรณีปัญหาการกำหนดสิทธิในการขอรับค่าตอบแทนของทายาทที่เป็นคู่สมรสกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิในการเรียกร้อง และการรับค่าตอบแทนของทายาทผู้ได้รับความเสียหาย ในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544(แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559) สมควรได้รับการแก้ไข โดยนิยามคำว่า “ทายาท” ที่ปรากฏในระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ว่าด้วยการยื่นคำขอและวิธีพิจารณาคำขอค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2559 ในข้อ 4 ให้ทายาทนั้นหมายความว่า

(ก) ผู้สืบสันดาน

(ข) ผู้บุพการี

(ค) คู่สมรส โดยให้รวมถึงผู้ที่อยู่กินกับผู้เสียหายฉันท์สามีภรรยา โดยไม่คำนึงถึงเพศของผู้เสียหาย และทายาท

(ง) บุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย หรือจำเลยแล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ทายาทที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับผลกระทบจากความเสียหายด้วย

นอกเหนือไปจากกรณีปัญหาที่ได้ศึกษามาข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่าในประเทศไทย ที่มาของเงินค่าตอบแทนที่จ่ายให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญานั้นมาจากเงินงบประมาณของรัฐ ซึ่งถึงแม้ผู้ศึกษาจะเห็นด้วยว่าหน้าที่ในการเยียวยาประชาชนผู้ซึ่งได้รับผลร้ายจากการกระทำความผิดควรจะเป็นของรัฐก็ตาม แต่การนำงบประมาณของประเทศอันมีที่มาจากภาษีของประชาชนทั้งประเทศซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ มาใช้ในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายก็ถือเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณอย่างหนึ่ง ประเทศไทยจึงควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาขึ้นในลักษณะเดียวกับกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อให้มีหน้าที่เป็นกองทุนในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาของประเทศไทย โดยมีรายรับจากค่าปรับในคดีอาญา ค่าปรับเมื่อพิพากษาปล่อยชั่วคราว และการริบทรัพย์จากการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพนักงานอัยการ ศาล และเรือนจำโดยรายรับของกองทุนนี้จะเป็นเงินที่ได้มาจากผู้กระทำความผิดเท่านั้น ไม่ได้มาจากประชาชนที่เสียภาษีให้แก่รัฐ

เอกสารอ้างอิง

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. “สิทธิที่เหยื่ออาชญากรรมพึงได้รับ.” วารสารพัฒนบริหารศาสตร์

32, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2535): 391.

เริงชัย ลิ้มภักดี. สิทธิของผู้เสียหายเกี่ยวกับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนและค่าตอบแทน

ในคดีอาญา ผลงานส่วนบุคคล หลักสูตร "ผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น" รุ่นที่ 11.

กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2556.

สุรศักดิ์ ตรีรัตน์ตระกูล. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเหยื่อหรือผู้เสียหายโดย

กระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, มปป.